

Aan de voorzitter van de Gemeenteraad Den Haag

Den Haag, 17 september 2021

Betreft: Financiële situatie De Mussen

Geachte voorzitter,

Met verbazing hebben wij kennis genomen van de brief die het college op 14 september jl. naar uw raad heeft gestuurd. In de brief reageert het college op de scenario's die De Mussen op 7 september jl. aan de gemeente heeft gestuurd, zonder hierover overleg te hebben gehad met De Mussen. De Mussen heeft nog geen enkele reactie gehad van de gemeente op de door ons, nota bene op dringend verzoek van de wethouder, opgeleverde rapportage. Wij hebben geprobeerd om de gemeente hierover te bereiken, maar daar wordt niet op gereageerd. In plaats van constructief overleg over de precaire situatie wordt contact met De Mussen nu via de media en uw raad gevoerd. Dat betreuren wij zeer.

De brief van het college geeft op een aantal punten een onjuist en/of onvolledig beeld van het proces en de feiten. Dit heeft een negatieve invloed op de beeldvorming over De Mussen en het ontstane probleem en schaadt direct de belangen van het welzijnswerk in de wijk. Ook wordt de kans op het vinden van oplossingsmogelijkheden hierdoor verkleind. Sterker, de handelwijze van de wethouder lijkt in toenemende mate gericht op het bewust aansturen op het sluiten van De Mussen, zelfs als dat tot financiële en maatschappelijke schade voor de gemeente en de wijk leidt. Hierna gaan wij puntsgewijs in op de hoofdpunten van de brief.

Voorkeursscenario's gemeente bieden geen oplossing

De Mussen heeft in de zomer, zoals aangekondigd, drie scenario's in haar rapport uitgewerkt en doorgerekend. Twee daarvan (het saneren in overhead en terug naar een basiswelzijnsvoorziening) betreffen feitelijk scenario's waarvan de gemeente in juli jl. heeft aangegeven dat die een oplossing zouden moeten vormen voor het financiële probleem van De Mussen. Wij willen erop wijzen dat de gemeente al twee jaar lang diverse onderzoeken heeft uit laten voeren, waarbij geen van die onderzoeken tot een voor de gemeente gewenste uitkomst heeft geleid – namelijk dat De Mussen alleen zelf verantwoordelijk zou zijn geweest voor de tekorten en dit ook zelf zal kunnen oplossen. Het laatste rapport van juli jl., dat u door het college, in vertrouwelijkheid, is toegezonden, had ogenschijnlijk dan ook maar één doel, en dat is coûte que coûte saneren. Dit saneringsrapport geeft in het geheel geen inzicht in de effecten daarvan noch in de wijze waarop er een sluitende businesscase mogelijk is. Wij hebben in de zomer deze scenario's voor sanering dan ook serieus doorgerekend en zijn tot de onderbouwde conclusie gekomen dat deze in het specifieke geval van De

Mussen niet tot een duurzame financiële oplossing leiden. Daarnaast hebben we onderbouwd dat in het rapport onjuistheden staan over de organisatie, met name over de hoogte van de overhead en de kosten en de *span of control* van het management. Deze punten in het rapport zijn pertinent onjuist. Dat hebben we in onze rapportage van 7 september jl. helder toegelicht op basis van vergelijkende analyse.

Twee punten willen hierbij graag nogmaals nader uitlichten omdat daarover een onterecht beeld wordt verspreid. Ten aanzien van de bezoldiging van het management van De Mussen wordt het beeld geschetst dat deze extreem hoog zou zijn. Onze directeur wordt geheel volgens de norm voor 40 uur betaald in schaal 13.U2. De andere MT-leden zijn ingeschaald voor respectievelijk 40 uur in schaal 11.12 en voor 36 uur in schaal 11.U2. De totale loonkosten bedragen € 346K, waarvan door welzijn 24% wordt betaald ofwel € 83K. Daarnaast heerst het beeld dat er teveel managers bij De Mussen werkzaam zijn. Echter, de *span of control* van het management met 59 medewerkers is 1:19 (1:16 in termen van fte) hetgeen zeker niet als laag kan worden aangemerkt.

Het is bovendien niet zo dat wij de saneringsscenario's van de gemeente afwijzen, zoals het college in haar brief beweert. Ze bieden gewoon geen reële oplossing. Als publieke welzijnsorganisatie hebben wij geen enkel belang om onduidelijkheid te zaaien of onwaarheden te verspreiden. We vinden dat uw raad in ieder geval volledig kennis van de negatieve gevolgen en de alternatieven van de saneringsscenario's moet hebben kunnen nemen. Dat er over de ingeleverde scenario's geen enkele uitwisseling tussen de gemeente en De Mussen meer heeft plaatsgevonden en uw raad niet volledig daarover wordt geïnformeerd en wordt betrokken getuigt van weinig vertrouwen in De Mussen, weinig respect naar de wijkbewoners en weinig zelfinzicht bij het college.

Het is daarom zeer merkwaardig dat het college er bij blijft dat de saneringsscenario's de enige oplossing zouden zijn en deze althans niet van repliek voorziet. Alle vier onderzoeken die tot nu toe in opdracht van de gemeente zijn uitgevoerd lopen telkens tegen hetzelfde vraagstuk aan, hoe tot een financiële oplossing te komen, een vraagstuk waar de gemeente weigert verantwoordelijkheid voor te nemen. De Inspecteur Subsidies heeft bijvoorbeeld op basis van een grondig boekenonderzoek van de Gemeentelijke Accountantsdienst in 2020 nog advies uitgebracht aan de gemeente, met daarin de conclusie dat er een gezamenlijk probleem is, dat De Mussen dat niet alleen kan oplossen, dat de subsidieregels niet helder zijn, dat saneren geen oplossing is en dat het een politieke keuze is om De Mussen overeind te houden. De gemeente beweert nu dat het probleem alleen aan De Mussen te wijten zou zijn en de gemeente geen blaam treft. Wij adviseren uw raad goed kennis te nemen van met name het rapport van de Inspecteur.

De Mussen vraagt zich dan ook af op basis van welke bevindingen het college kan beweren dat verder saneren van De Mussen leidt tot een gezonde businesscase. Wij dagen de gemeente uit om hiervoor met een concreet lange termijn inzicht te komen, en vragen uw raad om daarbij ook oog te hebben voor de afbraak van de overige diensten die De Mussen levert op andere beleidsterreinen dan alleen welzijn, mede in het licht van de integrale aanpak, en die door de wethouder Welzijn kennelijk als "collateral damage" worden

afgedaan. Hoeveel heeft de gemeente er wel niet voor over om binnen de lijntjes van het welzijnspotje te blijven, terwijl onder de streep de schade voor de gemeente en de wijk veel groter is? In het kader van de door het college bepleite verdere ontschotting en integrale aanpak willen wij de gemeente alleen maar waarschuwen voor al te kortzichtig beleid in de situatie van De Mussen. Wij hebben in de afgelopen 100 jaar wel voor hetere vuren gestaan, maar staan nu met de rug tegen de muur.

De Mussen kiest wel: ontwikkelingsscenario in perspectief nieuwe welzijnsnota

In de brief van het college wordt geconstateert dat De Mussen niet voornemens is om keuzes te maken. Het mag duidelijk zijn dat wij wel keuzes durven, willen en zullen maken. Wij hebben een aantal jaren geleden ons pand gekocht en ons opgesteld als een ondernemende welzijnsinstelling. Ook nu weer hebben wij een keuze gemaakt en drie scenario's opgesteld waarvan we constateren dat er, zoals hiervoor reeds beschreven, twee scenario's leiden tot het stoppen van De Mussen. Dit zijn voor ons geen gemakkelijke scenario's. De Mussen speelt geen spel maar vindt het juist horen bij haar verantwoordelijkheid om te blijven wijzen op de blinde vlek bij de gemeente. Wij zien het derde scenario (ontwikkelingsscenario) als enig serieus alternatief, in het bewustzijn dat dit niet direct het meest makkelijke en aantrekkelijke scenario voor de gemeente vormt. Het vereist wat ons betreft op zijn minst de aandacht van de gemeente. Bovendien vragen wij niet om een blanco cheque. Wij vragen de gemeente om op een creatieve wijze mee te denken, *juist* in het vooruitzicht dat er binnenkort een nieuw beleidskader voor welzijn voorligt, waarvan een herijking van de welzijnssubsidie onderdeel uitmaakt. En alvast op voorhand te kijken naar de ambities voor een bredere benadering van de welzijnsinspanning zoals dat heden ten dage gebruikelijk is. Daarnaast kan bijvoorbeeld worden gekeken naar de mogelijkheid voor extra opdrachten vanuit opbouw- of ouderenwerk, een servicepunt XL, het financieren van succesvolle begeleiding naar werk van werkloze bewoners, het creëren van een buurtsportvereniging in de Schilderswijk en het oversluiten van de hypotheek.

De Mussen heeft alles op alles gezet om zelf de tekorten te dekken

Het college schrijft dat De Mussen niets heeft gedaan om het tekort van de subsidie te dekken. Dat is apert onjuist. Sinds 2006 zijn wij met de gemeente in gesprek over onze financiële situatie. Wij hebben de afgelopen jaren fors bezuinigd. We hebben in afstemming met de gemeente ons pand aangekocht om de huurkosten terug te brengen. Door middel van het binnenhalen van externe financiering, zoals bij de EU, hebben we onze omzet – noodgedwongen - verhoogd, wat er ook toe heeft bijgedragen dat de tekorten lager zijn geworden.

Er is geen gelijk speelveld

Het college stelt dat zij geen uitzondering kan maken voor De Mussen en dat de voorwaarden voor alle welzijnsinstellingen gelijk zijn. Wij begrijpen dat er op dit moment een kader is waarbinnen de subsidies moeten worden verdeeld, maar willen uw raad erop wijzen dat van een gelijk speelveld geen sprake is. Verder geeft de gemeente aan dat de situatie van alle welzijnsinstellingen gelijk is. Dit is natuurlijk niet zo. Voor tal van taken, zoals opbouw- en maatschappelijk werk en servicepunt XL, komt De Mussen niet in aanmerking als zelfstandige welzijnsinstelling. De Mussen heeft een heel groot gebouw. Dat is een bijzondere last die andere instellingen niet kennen. Verder zet De Mussen, in het kader van de welzijnssubsidie, in op 5 fte welzijnswerkers, een aantal dat in verhouding tot het aantal bezoekers welhaast minimaal is. Dit terwijl andere instanties door de bezuinigingen hierop hebben gekort en veelal niet meer leveren dan 2 á 3 fte. De Mussen biedt daardoor ook een breed programma en bereikt ook veel meer bewoners. Wij vragen de gemeente al tijden om hier rekening mee te houden en hierop in te spelen. Dat is niet gebeurd.

Onze hoge inzet op welzijn kan het college ons natuurlijk aanrekenen. Wij willen echter benadrukken dat De Mussen geen commerciële instelling is maar een welzijnsorganisatie. Het huidige standpunt van het college en de wijze waarop met onze organisatie wordt omgegaan past niet bij de nieuwe bestuurscultuur waar in het land, en hopelijk ook in onze stad zo nadrukkelijk naar toegewerkt wordt.

De Mussen heeft geen bezwaar tegen opstellen Plan van Aanpak

De Mussen is de gemeente dankbaar voor de incidentele steun die zij heeft gekregen. De constatering dat wij bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikking vanwege de verplichting tot het opstellen van het plan van aanpak is echter geheel onjuist. Natuurlijk willen wij komen tot een plan van aanpak. Wij hebben wel bezwaar gemaakt tegen de voorgestelde fasering en tegen de vooringenomen oplossingsrichtingen die met de incidentele subsidie werden afgedwongen. Deze voorwaarden zijn niet onderbouwd en bieden ook geen oplossing voor het financiële probleem. Bovendien heeft de gemeente nagelaten om de welzijnssubsidie van De Mussen te toetsen – een voor dit dossier cruciale toezegging van de gemeente. Op ons bezwaar is niet door de gemeente gereageerd en de procedure loopt bovendien nog, waarop het college in zijn brief nu een voorschot neemt.

Toetsing reguliere welzijnssubsidie afgesproken, maar niet uitgevoerd

Hoe de hoogte van de reguliere welzijnssubsidie voor De Mussen tot stand is gekomen is niet inzichtelijk. Mede op basis van de uitgevoerde onderzoeken hebben wij gereede twijfel of de gemeente de eigen subsidiesystematiek goed heeft toegepast. Vanwege het ontbreken van een toetsing van de welzijnssubsidie en de onduidelijkheid over de subsidieverlening heeft De Mussen daarom ook bezwaar aangetekend tegen de beschikking voor de reguliere

welzijnssubsidie, mede op aangeven van het rapport van de Inspecteur Subsidies van april 2020.

De uitkomst van bovengenoemde bezwaarprocedures raakt ook aan het besluitvormingsproces over de toekomst van onze subsidie en dus de toekomst van De Mussen. Elk voorschot dat daarop door de gemeente nu wordt genomen is wat ons betreft voorbarig. Wij verzoeken uw raad bij de uitvoering van zijn controlerende taak hier rekening mee te houden.

Wat is de insteek van de gemeente?

Opmerkelijk is verder dat de gemeente, zonder overleg, in haar brief aangeeft wat de keuzes zijn voor De Mussen. Daarbij rept het college met geen woord over de door ons geschetste scenario's, maar benoemt zij alleen de eigen voorkeursscenario's waarin De Mussen zal stoppen. Hoe dan ook is een keuze die leidt tot het einde van De Mussen er een die wat ons betreft niet solistisch door De Mussen kan worden genomen. De Mussen en de gemeente zullen samen zorgvuldig moeten handelen om een overdracht van zaken zo optimaal mogelijk te regelen. Het schetst dan ook onze verbazing uit de brief aan uw raad te moeten vernemen dat de gemeente al zelfstandig verkenningen daarover is gestart. Dat wekt op zijn minst de schijn dat de gemeente een andere agenda heeft en überhaupt niet meer met ons in overleg wil.

De Mussen is niet inwisselbaar

Het college doet het verder voorkomen alsof een andere organisatie het werk van De Mussen wel even kan voortzetten. Zelfs met behoud van onze identiteit! Continuering van hetzelfde en noodzakelijke niveau van welzijnsdienstverlening past in ieder geval niet binnen het financiële kader dat de gemeente beschikbaar stelt en wat sinds 2005 niet meer is toegenomen. Was dat wel het geval geweest, dan hadden we dat natuurlijk allang gedaan. Het valt ons verder op dat de gemeente vooral oog heeft voor alleen de hoogte van het welzijnsbudget in plaats van voor wat nodig is en wat De Mussen nog meer biedt. Immers verdwijnt bij sluiting van De Mussen een groot aantal projecten ter waarde van € 850K voor de wijk, die we momenteel financieren via fondswerving bij particuliere en Europese fondsen. Door het wegvallen van die projecten blijft een groot deel van ons pand onbenut en verslechtert de financiële basis voor de uitvoering van het noodzakelijke welzijnswerk in de wijk bovendien verder.

Sluiten van De Mussen voor de gemeente onaantrekkelijk

Uit de uitspraken en de brief van het college blijkt dat de gemeente nog lang geen besef heeft wat het betekent als De Mussen zou moeten stoppen. Wij vragen uw raad om dat goed te doordenken. En dit breder te bezien dan alleen vanuit het enge welzijnskader. Er gaat niet alleen € 2,6 M aan welzijnsinspanning verloren voor de wijk, maar ook een aantal

toonaangevende projecten zoals de Vrouwenacademie, de Schilderswijk Moeders en de Zomerschool. En daarmee heel veel waarde voor de wijk. Daarnaast zal de gemeente, terwijl ze aangeeft geen geld te hebben, ons pand (€ 3,5M) volgens de contractueel vastgelegde afspraken moeten kopen. Voor de uitvoering van alleen de welzijnstaken van € 700K is, door het wegvallen van de vele andere diensten die De Mussen nu nog levert, het gebouw niet langer rendabel. Sluiting van De Mussen zal bovendien aanzienlijke transitie- en frictiekosten met zich meebrengen, middelen die niet meer voor de wijk beschikbaar komen.

Oproep

Naar onze stellige overtuiging hebben De Mussen en de gemeente een gezamenlijk en – gegeven de vier onderzoeken die de gemeente zelf nodig heeft gehad – ingewikkeld probleem dat niet is op te lossen door simpelweg te snijden in de bedrijfsvoering van De Mussen. Het verder saneren van De Mussen zoals de gemeente voorstelt kent alleen maar verliezers. We zijn ervan overtuigd dat met enige creativiteit en in de geest van de nieuwe welzijnsnota een gezamenlijke oplossing mogelijk moet zijn. Wij doen hierbij een oproep aan uw raad om goed kennis te nemen van ons rapport en onze argumenten. En het college op te roepen weer met De Mussen in overleg te treden, de eigen bevindingen van De Mussen serieus te beschouwen, en alles in het werk te stellen om tot een duurzame oplossing te komen.

Wijzelf verwachten nog steeds dat wij in overleg met de gemeente een constructief proces in te kunnen gaan om gezamenlijk een oplossing te vinden in het belang van de stad, de wijk en De Mussen.

Met vriendelijke groet,

Rolf Schuurman
Voorzitter bestuur De Mussen

Nicoline Grötzebauch
Directeur De Mussen